

Hutba reisu-l-uleme Husein-ef. Kavazovića

povodom godišnjice Genocida nad muslimanima Bošnjacima

Gazi Husrev-begova džamija, 5. juli 2019.

Hvala Allahu, Gospodaru svjetova, znanih i neznanih. Njemu se zahvaljujemo što nam je poslanika Muhammeda, a.s., poslao, i što nas je Svojim mnogobrojnim blagodatima obasuo. Naš dug je da se Njegovih blagodati trajno sjećamo, a da o Njegovim ajetima razmišljamo i da iz njih pouku uzimamo.

Draga braćo i sestre!

U ovom odabranom danu obavljamo džumu-namaz i veličamo Allaha, dž.š. Molimo Ga da naša djela primi i da nam grijeha oprost i da nas od stranputice sačuva.

Danas se u našim dovama posebno sjećamo šehida u Srebrenici i Podrinju i svih šehida u Bosni i Hercegovini. Činimo to u svim našim džematima i džamijama. Samo nas nekoliko dana dijeli od 11. jula, dana u kojem ćemo klanjati dženazu-namaz šehidima Genocida nad muslimanima Bošnjacima u Srebrenici i Podrinju i kada će svijet obilježiti 24. godišnjicu ovog planetarnog zločina.

Nekoliko dana kasnije, u drugom dijelu naše domovine, gdje su od iste ruke zla počinjeni najteži zločini tokom Agresije na našu zemlju, klanjat ćemo dženazu šehidima Prijedora i drugih mjesta u dolini rijeke Sane.

To su teški dani za nas. Pred tolikom količinom zla koja se sručila na nas stojimo nijemo. Ali i skrušeno molimo: Allahu Dragi, daruj im najljepše bašče onog svijeta koje si stvorio, a njihovim egzekutorima, najvećim zločincima ovoga svijeta, ono što si im Ti namijenio.

Allah, dž.š., Stvoritelj je svega što postoji. On je stvorio nebesa i Zemlju i sve što je između njih, kao i svo raznovrsje zemaljskih stvorenja. U tome se vidi veličina Njegove moći i bezgranična mudrost. Stvoritelj je i sve ljude različitim stvorio.

Draga braćo i sestre.

Različitosti među ljudima, kao i različitosti u svim stvorenim svjetovima, datost su koja nije vezana za čovjekovu, nego za Božiju Volju. Čovjekova uloga spram toga jeste da se određuje prema tim različitostima kao prema Božijoj Volji i zauzima ispravan stav. Često se ističe činjenica da su različitosti u svojoj suštini bogatstvo i da zaslužuju ljudsko pozitivno određenje spram njih, ali se ističe i činjenica da čovjek, zbog svojih slabosti, nije uvijek dovoljno snažan da to ispravno razumije i prihvati s odobravanjem.

Mnogi te različitosti uzimaju kao razlog za negativan odnos, podozrivost i pakost, a na kraju tog ružnog puta i za mržnju i otvoreno neprijateljstvo.

U svijetu različitosti gdje su se uspostavili pozitivni i civilizirani odnosi, ljudi grade međusobnu komunikaciju na bazi razumijevanja i dogovora. Sklapaju sporazume i grade strategiju koja nudi obećavajuću svijetlu budućnost i drže do date riječi.

Stoje iza svog potpisa i dosljedni su u provedbi njihovih dogovora. Spremni su podržavati dogovorene principe na kojima počivaju njihovi uzajamni interesi.

U svijetu različitosti, gdje dugo vladaju negativni odnosi, ljudi se jedni od drugih udaljavaju upravo zbog pogrešnog razumijevanja različitosti i zbog sklonosti da s drugima svakodnevno neprimjereno i ružno komuniciraju. U takvom svijetu pokušaje da se uspostavi osnova za konstruktivne dogovore prate brojne predrasude. Takvi odnosi nužno vode ka nepovjerenju i stalnom iščekivanju posljedica koje se manifestiraju u pesimizmu i strahu u svakodnevnom životu ljudi. Sve ovo ima daleko veću težinu ako se ovakve posljedice vezuju za jedan narod čije su rane toliko duboke zbog zločina genocida koji je u skorijoj prošlosti u ovoj zemlji počinjen. Iako se zločin takvih razmjera dogodio muslimanima na očigled cijelog svijeta, iako su najviši međunarodni sudovi izrekli konačnu ljudsku istinu o Genocidu u Srebrenici, žrtvi se i dalje nanosi uvreda i bol od strane onih koji svoju odgovornost hoće da prikriju, a uz to i dalje svakodnevno, gdje god mogu, ljudima život otežavaju. O takvima je davno sud izrečen u istini koju Uzvišeni Bog objavljuje: **Kada im se kaže: "Ne sijte smutnju i ne remetite red na Zemlji!" – odgovaraju: "Mi samo red uspostavljamo!" Zar?! A, uistinu, oni nered siju, ali bezosjećajni ostaju.** (El-Bekare, 11-12.)

Poštovana braćo i sestre!

Ova naša planeta je tako savršeno uređena da je Uzvišeni i Mudri Stvoritelj sve na njoj podredio čovjekovim potrebama. Svi njeni potencijali su u službi čovjeka: zemlja, voda, zrak, veliki broj životinja na kopnu i u moru, prirodni zakoni... Date blagodati su neizbrojive. Međutim, umjesto zahvalnosti i korištenja darova u Dobro, čovjek današnjice bira puteve uništenja tih darova pa zagađuje zemlju i zrak, vodu, uništava biljni i životinjski svijet do granice koja prijete i njegovom vlastitom samouništenju. Nije onda čudo kada se takav čovjek okrene prema drugom i drugačijem čovjeku do sebe, doživi ga kao opasnost po svoj komoditet i svoje prizemne ciljeve i odluči da se protiv njega bori. Bez sumnje će taj isti čovjek sutra i onog njemu sličnog, čak i najbližeg, žrtvovati, kako bi imao više mjesta za svoje sebično biće.

Gdje je izlaz? Šta je rješenje? Koliko god to izgledalo prelahko da se izgovori nikada ne treba prestati vjerovati u korijen dobra koji je Svemogući Bog usadio u ljude. Kada počnemo sumnjati u snagu istine i pravde, u mogućnost ljudske plemenitosti i dobrote, to će biti naš kraj. Neka najbolji i najsavjesniji među ljudima više rade i snažnije utječu i popravljaju svijet u kojem živimo. Zašto je nemoguće da se među nama stekne više međusobnog razumijevanja i istinskog ljudskog zajedništva?

Povijest nam otkriva primjere kada su ljudske vrline vodile narode njihovom zajedničkom dobru. Najsvjetlije dionice ljudske povijesti vezane su za misije Božijih miljenika. O jednom od najvećih likova čovječanstva, Ibrahimu, a.s., u Kur'anu Časnom se kaže: **Ibrahim je bio primjer čestitosti, pokoran Allahu, pravi vjernik, nije druge smatrao Allahu ravnim, i bio je zahvalan na blagodatima Njegovim; On je njega izabrao i na Pravi put izveo, i Mi smo mu sačuvali lijep spomen na ovome svijetu, a na onome svijetu će doista biti među onima dobrima. Poslije**

smo tebi objavili: "Slijedi vjeru Ibrahimovu, vjeru pravu, on nije Allahu druge smatrao ravnim!" (En-Nahl, 120-123.)

Koliko god mržnja, kao sestra zla, tokom duge ljudske povijesti, pokušavala da ubije saosjećanje i plemenitost među ljudima, nikada to nije uspijevala. Ponekad se ljudima, zbog parcijalnog gledanja na svijet koji je mnogo veći od tog komadića koji im je u datom trenutku vidljiv, činilo da mržnja i zlo uzimaju prevlast. Kada bi sagledali cjelinu, ponovo bi im se vraćalo pouzdanje da graditeljska težnja uvijek nalazi svoje mjesto u realnom svijetu.

Stoga nam se valja ugledati na najbolje među Ademovim sinovima, kao što su to Božiji poslanici vjere i radosne vijesti, da je na zemlji među ljudima moguća istina i pravda, iskrena riječ i dobročinstvo. Jačajmo ljubav prema Bogu Dragome, prema svojoj vjeri i zemlji, prema ljudima i prirodi. Iz te ljubavi i humanog opredjeljenja će se roditi želja da se aktivno pruža kontinuirani otpor prema destruktivnim pokušajima ugrožavanja svijeta u kojem živimo.

Aktivno se borimo da Dobro jače zasija u našoj sadašnjoj stvarnosti. Ovaj svijet, kojim kratko prolazimo, vrijedi popravljati. Naše je da se zalažemo i da svojim riječima i djelima, koliko god više možemo, ljudima koristimo. Allah, dž.š., poručuje: **Ko uradi i trun dobra, vidjet će ga (i bit će za to nagrađen)**, a naš Poslanik, a.s., kaže: *Najbolji među ljudima su oni koji najviše koriste drugim ljudima.*

No, ima i druga strana čovjekove medalje, te stoga Stvoritelj upozorava: **A ko uradi i trun zla, vidjet će ga (položiti će odgovornost za to)**, a Muhammed, a.s., nastavlja i svoj sud upotpunjuje: *A najgori među ljudima su oni koji nanose štetu (i zlo) drugim ljudima.*

Zato, zlo koje su počinili ljudi oko nas neka ostane na njihovoj savjesti. Oni ne mogu od svog zla pobjeći, za njega se mogu samo pokajati. To je zakonitost koja je jača od čovjeka. Takvi neće moći ni od istine pobjeći, i to je sasvim očigledno. U vezi s pravdom je drugačije. Spora je, ali je i ona neumitna. Nećemo izgubiti nadu u pravdu i nikada nećemo posustati u borbi da se ona ispuni. Neka to znaju i oni koji su zajedno s nama pravdoljubivi, ali i oni koji se nečasno odnose prema Božijem i ljudskom sudu i koji pravdi žele umaći.

Cijenjena braćo i poštovane sestre.

Za nekoliko dana nas čeka težak događaj, dan kada se svi na poseban i drugačiji način sjećamo šehida Genocida u Srebrenici i Podrinju i svih nevino ubijenih ljudi u ovoj zemlji. Činimo to iz poštovanja prema njima, koji su svoje živote dali na putu naše slobode i sigurnosti, te iz dubokog saosjećanja s njihovim porodicama. Pozivamo vas da u četvrtak 11. jula ispunimo našu veliku obavezu i klanjamo dženzu-namaz našoj braći i sestrama na šehitlucima Genocida nad Bošnjacima muslimanima u Potočarima kod Srebrenice. Za sve nas, a posebno za porodice koje će u mezare spustiti svoje najmilije, to je bolan trenutak i težak dan. Za sve ljude je ovo dan velike pouke i opomene. I, doista, neizrecivo je važno da cijeli ljudski rod uči i primi nauk iz Srebrenice o tome kakvo zlodjelo su spremni počinili ljudi našeg vremena. I ne samo da uzme pouku nego da se, koliko još danas, oduzme mogućnost svakom zločincu da čini zlo, posebno onima koji su najveće zlo već prije počinili.

Gospodaru naš, Ti sve možeš, pa naša prsa prostranim učini, i breme koje na našim plećima nosimo olakšaj nam. Dopusti da se Istina uzdigne onoliko koliko je potrebno da se laž potisne. Usadi u naša srca okrjepljujuću nadu da poslije tegobe dolazi olakšanje, jer Ti si odredio da je s poteškoćama i olakšanje. Naše iskrene i dobre poslove blagoslovi, da bismo se, kada ih s hajrom obavimo, Tebi još više približili. (El-Inširah, 1-8.)

Gospodaru naš, Ti Kome pripada svaka veličina i moć, Ti Koji si sve stvorio, Ti si vječno Živi Koji ne umire. Molimo Te Svjetlom Tvoga lica Koje obasjava sve dijelove Tvoga Prijestolja da uslišaš dove onih koji Tebi dove upućuju.

Gospodaru naš, zaista ćeš Ti sakupiti sve ljude, cijelo čovječanstvo, da pojedinačno i svi zajedno svojim očima vide Dan svoje potpune odgovornosti i Tvog pravednog i konačnog suda o čijem dolasku nema nikakve sumnje!

Gospodaru naš, ne dozvoli da na naša pleća padnu tereti koje ne možemo nositi, pobriši nam grijehe naše i podari nam oprost – udostoji nas Svojom milošću.

Molimo Te, o, Allahu naš, sve naše šehide Svojim plemenitim oprostom obaspi i milošću Svojom ih u njihova prostrana staništa uvedi. Strpljivošću njihove najmilije ojačaj. Put istine i pravde svim ljudima pokaži.

Ti si naš Uzvišeni Gospodar pa nam pomози protiv onih koji istinu poriču.

Gospodaru naš, podari nam dobro na ovom svijetu i dobro u Budućem životu i zaštiti nas od patnje u ognju!

Amin.